

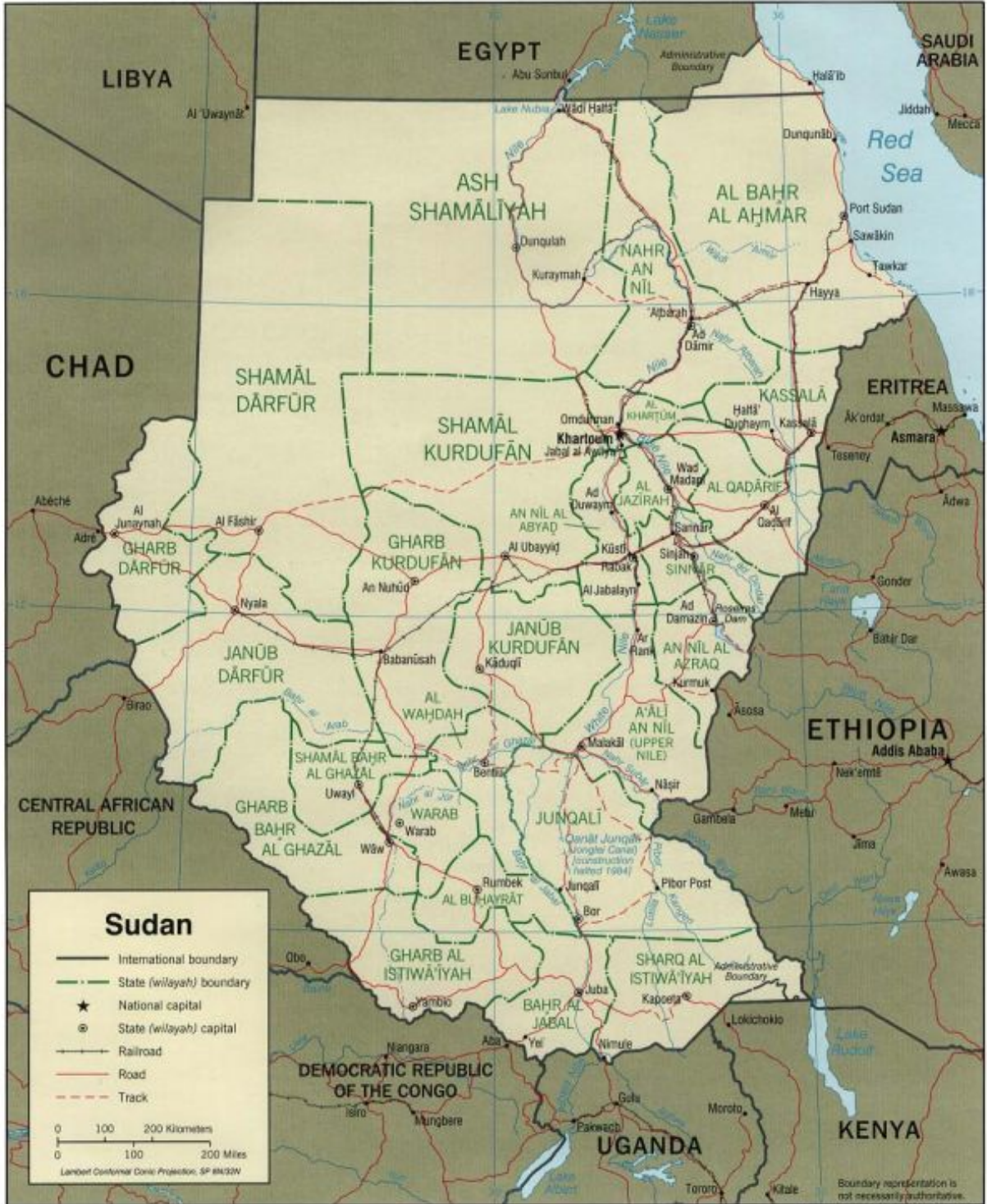

İSTANBUL TİCARET ODASI

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ

SUDAN ÜLKE RAPORU

Güncelleme Tarihi 20.08.2008
Ülke No. 224 – Şaban Oruç

I- GENEL BİLGİLER

- Resmi Adı** : Sudan Cumhuriyeti
- Coğrafi Konumu** : Afrika kıtasının kuzeydoğusunda yer alan Sudan, kıtanın en geniş ülkesidir. Kuzeyinde Mısır, kuzeydoğusunda Kızıldeniz, doğusunda Etiyopya, güneyinde Kenya, Uganda ve Zaire, batıda Orta Afrika Cumhuriyeti ve Çad, kuzeybatıda Libya ile çevrilidir.
- Zaman Ayarı** : GMT'den 2 saat ileridir.
- Yüzölçümü** : 2.505.813 km²
- Nüfusu** : 38.5 Milyon (2007)
- Etnik Dağılım** : Kuzeyde Araplar ve Nabye bölgesinin etnik toplulukları, güneyde ise Sudan ve Nil halkları yaşar.
- Nüfus Yoğunluğu** : 15.3 kişi / km² (Yüzölçümü açısından Afrika'nın en büyük, Dünya'nın 10. büyük ülkesi)
- Başkent** : Hartum (Khartoum)
- Başlıca Şehirleri** : Omdurman, Juba, Port Sudan, Wadi Medani, El Obeid, Ad Duwayn.
- İklimi** : Sudan'ın kuzeyindeki çöl bölgesinde tropik karasal, güney bölümünde ise ekvator tipi iklim hüküm sürer. En yüksek yıllık ortalama sıcaklık ülkenin iç kesiminde görülür. Hartum'da sıcaklık 38 dereceyi geçebilmektedir. Ülkenin kuzeyinde hemen hemen sıfır düzeyinde olan yıllık yağış miktarı, güneye doğru artar.
- Dil** : Resmi dil Arapça'dır. Bunun yanı sıra Nil-Sahra, Nijer-Kordofan ve Hami-Sami dil ailelerine giren 32 ayrı dil konuşulur.
- Ticari Dil** : İngilizce yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Din** : Nüfusun büyük bir çoğunluğu Müslüman'dır. Ülkenin güneyinde Hristiyan ve Animizm dinleri yaygındır.

SUDAN HAKKINDA ÇEŞİTLİ BİLGİLER

Tarihi, Politik ve Demografik Bilgiler

1) Tarihi kaynaklarda Sudan isminin kaynağı olarak Araplar'ın Afrika'ya girdikten sonra siyahların yaşadığı ve Kızıldeniz kıyılarından başlayarak Batı Afrika'ya kadar uzanan geniş bir alana Biladu's-Sudan (Siyahlar Ülkesi) adını vermelerinden gelmektedir. Daha sonra "Bilad" kelimesi atılarak bu bölgeye sadece Sudan denmiştir. Bugünkü Sudan ise, eskiden Doğu Sudan olarak adlandırılan bölgedir.

2) Mısır'ın 639'da Amr İbnu'l As tarafından fethedilmesinden sonra bu ülkeye yerleşen Müslümanlar kısa süre sonra ticaret için Sudan pazarlarına gitmeye başlamışlar ve Sudanlılar da İslam'ı ilk olarak bu tüccarlar sayesinde tanımışlardır.

3) Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır Valisi Kavalalı Mehmed Ali Paşa Sudan topraklarını 1821'de fethetmiş, ancak Sudan'da halkı hiç memnun etmeyen bir siyaset gütmüştür. 1881'de Muhammed Ahmed El-Mehdi önderliğinde ayaklanan Sudan halkı Osmanlı ordularını yenip bağımsızlığını kazanmıştır.. Ancak 1889'da bu kez İngiliz işgaline uğramış ve işgal 1 Ocak 1956'ya kadar sürmüştür.

4) Yerel ve Arap kabilelerin hayvancılıkla geçindiği bölgede su kaynakları ve otlakların paylaşımı konusundaki uyuşmazlıklar, kuraklığın etkisi ile büyümüş, 2003 yılında, yerel bir isyanın ardından, bölgedeki Arap kabileleri ile Hükümet tarafından kurulan ve desteklenen milis kuvvetleri (janjavid) arasında çatışmalar başlamıştır. Bu çatışmalarda Darfur nüfusunun üçte biri -yaklaşık 2 milyon insan- zorla yerinden edilirken, yüz binlerce insan öldürülmüştür. Halen 1,5 milyon kişi yerleştirildikleri mülteci kamplarında yaşamaktadır.

5) Militer gruplara destek olduğunu ve etnik temizliği kabul etmeyen Sudan hükümeti, Nisan 2007'de Amerikan ambargosu ve diğer baskılara da dayanamayarak, Birleşmiş Milletler'in (BM) Darfur'da barışı sağlamaya yönelik operasyonlarını, "silahlı havadan konuşlandırma dahil" kabul ettiklerini açıklamıştır.

6) Sudan Başta ABD olmak üzere büyük devletlerin yoğun baskısı altındadır 2. Sudan sivil savaşı sonrası . 9 Ocak 2005 tarihinde Sudan'ın güney bölgesinde de-facto olarak Güney Sudan devleti özerkliğini ilan etmiştir; ancak Sudan tarafından tanınmamaktadır.

7) 2001 yılı verilerine göre ortalama yaşam süresi 56.94 yıl iken 2008 verilerine göre 50.28 e gerilemiş; 2001 bebek ölüm oranı yaklaşık 68.67/1000 iken 2008 verilerine göre ise 86.98/1000'e yükselmiştir.

8) 1995 yılı verilerine göre okur yazar oranı 15 yaş ve üzeri için toplam nüfusta %46.1 düzeyinde iken, kadınlarda ise bu oran ancak %34.6'düzeyindedir.

9) 2001 tahminlerine göre ortalama çocuk sayısı 5.35 çocuk/kadındır. 2008 doğum oranı 34.31 doğum/1000 kişidir.

10) HIV virüsü taşıyan yetişkin oranı 1999'da %0.99 iken 2001 yılında bu oranın % 2.3 olduğu tahmin edilmektedir.

Ekonomik Bilgiler

11) Sudan'ın Doğal kaynakları petrol; demir, bakır, krom, çinko, tungsten, mika, gümüş, altın, hidroenerji'dir. Bunun yanında dünyanın en büyük gaz rezervine sahip ülkeleri arasında yer almaktadır.

12) Sudan, petrol endüstrisi dünyada en hızlı gelişen ülkelerden biridir.

13) Sudan petrol endüstrisinde batılı petrol şirketleri çok fazla yer tutmamaktadır. 1979'da ilk kez petrol bulunmasının ardından Amerikan şirketi Chevron tetkik iznine sahipken, iç savaşla birlikte ticari izinler kaldırılmış olup Kanadalı, İsveçli ve Avustralyalı şirketler de geçmişte aktif olmalarına rağmen, kendi ülkelerindeki insan hakları gruplarının baskıları ve güvenlik sorunları nedeniyle ülkeden geri çekilmişlerdir.

14) Şu anda Greater Nile Petroleum Operating Company (GNPOC), Sudan'ın petrol endüstrisine hakim durumdadır. GNPOC'nin sahipleri çoğunluğu, hükümet kökenli Çin, Malezya ve Hindistan şirketleri olup; GNPOC'nin mevcut hissedarları ise %40 Çin Ulusal Petrol Kurumu (China National Petroleum Corporation - CNPC), %30 Petronas (Malezya) ve Ongc Videsh (Hindistan) firmalarıdır. Bu üç yabancı yatırımcının, petrol tetkik grupları içinde de önemli miktarda hisseleri bulunmaktadır. Sudan hükümeti'nin de Sudan Petrol Kurumu (Sudanese Petroleum Corporation - Sudapet) vasıtasıyla %5'lik bir payı mevcuttur. GNPOC ayrıca, kaynaklardan Sudan Limanına boru hattı inşaatını 1999'da tamamlamıştır. Sudan petrolünün büyük bölümü olarak Çin ve Hindistan'a ihraç edilmektedir.

15) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile Sudan Cumhuriyeti Tarım ve Ormancılık Bakanlığı arasında imzalanan "Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü" çerçevesinde Bakanlar Kurulu'nun 2006/10972 Sayılı Kararı ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Sudan Cumhuriyeti'ne 5.000 ton tohumluk buğday hibe etmekle görevlendirmiştir.

16) Sudan'da yatırımı olan Türk firmalarının en fazla faaliyet gösterdiği sektörler tekstil, mobilya, hazır beton, inşaat malzemeleri, demir çelik ve su sondajlarıdır.

17) Son yıllarda müteahhitlik sektörüne ağırlık verilirken, Türk firmalarının bugüne kadar başta yol, köprü ve konut olmak üzere Sudan'da gerçekleştirdikleri müteahhitlik projelerinin toplam değeri **321 milyon** doları bulmaktadır.

18) Ülkede; rafineri, demiryolu, otoyol, biyodizel, enerji altyapısı gibi alanlarda yatırım imkanları mevcuttur. Günlük 600 bin varil üretimi bulunan Sudan'ın özellikle petrol konusunda ülkemizle işbirliğine sıcak baktığı bilinmektedir.

19) Türkiye Sudan'ın ihracatında yaklaşık 8 milyon dolar ile 22. sırada yer alırken, 217 milyon dolar ile Sudan'ın en çok ithalat yaptığı ülkeler sıralamasında 11. sırada yer almaktadır.

20) Türkiye açısından Sudan, liman imkânları ve gelişme potansiyeli ile Doğu Afrika ülkelerine bir giriş kapısı konumunda bulunmaktadır.

II- EKONOMİK GÖSTERGELER

YILLAR	2003	2004	2005	2006	2007
GSYİH(Milyar \$) (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla)	17,5	21,4	27,4	36,6	49,7
Kişi Başı GSYİH (\$)	494	591	742	970	1,290
Reel GSYİH Büyüme Hızı (%)	7,1	5,1	8,6	11,8	12,8
Enflasyon (tüketici fiyatlarıyla, %)	6,5	8,3	8,5	7,2	8,7
Nüfus (milyon kişi)	35,4	36,2	36,9	37,7	38,5

<i>Para Birimi : Sudan Dinarı (SDD)</i>	1 ABD \$ = 211,917 SDD (19.08.2008) 1 YTL = 179,260 SDD
---	--

Kaynak: The Economist Intelligence Unit 2008; Oanda.com

III- GENEL OLARAK DIŞ TİCARETİ

SUDAN'IN DIŞ TİCARETİ (Milyar ABD Doları)				
Yıllar	İhracatı	İthalatı	Ticaret Hacmi	Ticaret Dengesi
2000	1.8	1.3	3.1	0.5
2001	1.6	1.3	2,9	0.3
2002	1,9	2.2	4.1	-0.3
2003	2.5	2.5	5,0	0
2004	3.7	3.5	7,2	0.2
2005	4.8	5.9	10.7	-1.1
2006	5.6	7.1	12.7	-1.5
2007	9.1	8.2	17.3	0.9

Kaynak: The Economist Intelligence Unit 2008/Country by Country

Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler : Mısır, Suudi Arabistan, Japonya, A.B.D., İtalya

Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler : Avrupa Birliği Ülkeleri, Libya, Mısır, Suudi Arabistan, ABD.

Başlıca İhraç Ürünleri : Küçük baş hayvanlar (koyun, keçi, kuzu) akdarı ve süpürge darısı, susam, pamuk, akasya sakızı (arap zamkı)

Başlıca İthal Ürünleri : Buğday, çay, petrol mamulleri, elektrikli aletler, motorlu ulaşım araçları (otobüs, kamyon, kamyonet vb.)

IV. TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE - SUDAN TİCARİ İLİŞKİLERİ (ABD Doları)				
Yıllar	Türkiye'nin İhracatı	Türkiye'nin İthalatı	Ticaret Hacmi	Ticaret Dengesi
1995	17.659.673	14.966.986	32.626.659	2.692.687
2001	54.508.745	1.391.843	55.900.588	53.116.902
2002	56.932.912	12.404.758	69.337.670	44.528.154
2003	60.599.272	7.143.631	67.742.903	53.455.641
2004	83.937.924	12.078.990	96.016.914	71.858.930
2005	145.232.000	7.954.637	153.187.666	137.277.608
2006	216.967.000	7.623.000	224.590.000	209.344.000
2007	179.697.000	8.400.000	188.097.000	171.297.000
2008 (İlk 6 Ay)	127.648.000	5.120.000	132.768.000	122.528.000

Ticaret dengesi Türkiye açısından değerlendirilmektedir.
Kaynak:Türkiye İstatistik Kurumu(TUIK)

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ

TÜRKİYE'NİN BAŞLICA FASILLAR İTİBARIYLA SUDAN'A İHRACATI (ABD Doları)		
Fasıl No	Açıklaması	2005
72	DEMİR VE ÇELİK	54.426.840,00
84	KAZAN; MAKİNA VE CİHAZLAR	16.546.570,00
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	10.219.179,00
07	YENİLEN SEBZELER VE BAZI KÖK VE YUMRULAR	9.114.238,00
21	YENİLEN ÇEŞİTLİ GIDA MÜSTAHZARLARI	9.038.983,00
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	7.991.934,00
20	SEBZE,MEYVA,BİTKİ PARÇALARI	4.921.127,00
48	KAĞIT VE KARTON;KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN	3.906.792,00
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	3.906.412,00
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	3.474.324,00

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK)

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ

TÜRKİYE'NİN BAŞLICA FASILLAR İTİBARIYLA SUDAN'DAN İTHALATI(ABD Doları)		
Fasıl No	Açıklaması	2005
12	YAĞLI TOHUM VE MEYVALAR,SANAYİ BİTKİLERİ, SAMAN, HAYVAN YEMİ	4.201.101,00
17	ŞEKER VE ŞEKER MAMULLERİ	2.497.022,00
41	HAM POSTLAR,DERİLER (KÜRKLER HARİÇ) VE KÖSELELER	885.363,00
20	SEBZE, MEYVA, BİTKİ PARÇALARI, SERT KABUKLU YEMİŞ KONSERVELELERİ	89.454,00
13	LAKLAR,SAKIZLAR,BİTKİSEL ÖZSU VE HÜLASALAR	85.121,00
44	AĞAÇ VE AĞAÇTAN MAMUL EŞYA;ODUN KÖMÜRÜ	78.258,00
84	KAZAN;MAKİNA VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	45.564,00
52	PAMUK	28.980,00
76	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	14.325,00
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	13.275,00
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu(TUIK)		

Anlaşmalar:

**1)-TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SUDAN DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ ARASINDAKİ TİCARET ANLAŞMASI
(Dostça işbirliği ve ticaretin geliştirilmesine ilişkin)**

Karar No. 8/1737

ResmiGazete No. 17159

Tarihi: 9.10.1980

R.G. Tarihi: 13.11.1980